

**Музичне мистецтво :
підручник для 7 класу
загальноосвітніх навчальних
закладів**

Відкриттям цього року стане знайомство з новими музичними явищами: джазовою та рок-музикою, популярною піснею і шансоном. Уперше для тебе звучатимуть цікаві композиції в сучасних різноманітних напрямках. До себе в гості нас запросить музика театру і кіно, відчинить двері неповторна електронна музика. Ти матимеш нагоду вдосконалити свою виконавську майстерність, вивчаючи нові пісні. Зацікавлять тебе твори в обробках українських та зарубіжних композиторів.

Л.Г. Кондратова

МУЗИЧНЕ МИСТЕЦТВО

*Рекомендовано
Міністерством освіти і науки України*

ТЕРНОПІЛЬ
НАВЧАЛЬНА КНИГА – БОГДАН
2015

УДК 78(075.3)
ББК 85.31я72
К 64

*Рекомендовано Міністерством освіти і науки України
(наказ Міністерства освіти і науки України
від 20.07.2015 р. №777)*

Рецензенти:

Шеремета І.В., мистецтвознавець відділу музикознавства
ІМФЕ ім. М.Т. Рильського НАН України

Манжос В.М., вчитель музичного мистецтва загальноосвітньої школи
I-III ст. №1 м. Запоріжжя, вчитель-методист,
заслужений учитель України

Кондратова Л.Г.

К 64 Музичне мистецтво : підручник для 7 кл. загальноосвіт.
навч. закл. / Л.Г. Кондратова. — Тернопіль : Навчальна
книга — Богдан, 2015. — 208 с. : іл.

ISBN 978-966-10-7315-8

**УДК 78(075.3)
ББК 85.31я72**

*Охороняється законом про авторське право.
Жодна частина цього видання не може бути відтворена
в будь-якому вигляді без дозволу автора чи видавництва.*

ISBN 978-966-10-7315-8

© Кондратова Л.Г., 2015
© Навчальна книга – Богдан, 2015

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

— послухай музику;

— мелодія пісні;

— заспівай пісню;

— виконання пісні.

Цими піктограмами у підручнику позначено ті його складові,
які можна відкрити в електронній версії за посиланням:

<http://www.bohdan-digital.com/edu>.

Юний друже!

Цьогоріч ми з тобою помандруємо у світ традицій та новаторства в музичному мистецтві. На сторінках цього підручника на тебе чекають зустрічі з музичною культурою рідного краю, музичними аранжуваннями й обробками творів.

Відкриттям цього року стане знайомство з новими музичними явищами: джазовою та рок-музикою, популярними піснями різних народів. Уперше для тебе звучатимуть цікаві композиції в сучасних різноманітних стилях. До себе в гості нас запросить музика театру і кіно, відчинить двері електронна музика. Ти матимеш нагоду вдосконалити свою виконавську майстерність, вивчаючи нові пісні. Зацікавлять тебе твори в обробках українських та зарубіжних композиторів.

З тобою знову будуть мої друзі — український хлопчик Богдан та його подруга Христинка, яка мешкає в одній із країн Європи. Вони теж навчаються у сьомому класі та прагнуть пізнати багато нового в світі музичних традицій і новаторства.

Цей підручник допоможе тобі не тільки засвоювати навчальний матеріал на уроках, а й самостійно працювати над темами, які найбільше сподобалися, а також готувати цікаві мистецькі проекти.

Бажаю тобі приємних зустрічей із мистецтвом!

Автор

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

Послухай музику

Заспівай пісню

Мелодія пісні

Виконання пісні

**Сходинок
пізнання**

Я про це знаю

**Підсумовуємо
вивчене**

**Спробуй
виконати**

Запам'ятай

**Виконай
удома**

МУЗИЧНА КУЛЬТУРА РІДНОГО КРАЮ

Привіт, мій друже! Запрошую тебе у світ традицій і новаторства в музичному мистецтві. Сьогодні ми вестимемо бесіду про музичну культуру рідного краю.

А ось і наші друзі. Поглянь — вони вже спілкуються у скайпі.

Вітаю тебе, Богдане! Новий навчальний рік відкриває нам нові обрії в мистецтві. А що ти знаєш про музичну культуру свого краю?

Привіт, Христинко! Я можу довго розповідати про культуру та музику краю, в якому живу. Композитори часто у музиці відтворюють мелодії своєї Батьківщини. Ось послухай твір Л. Ревуцького — пересилаю тобі його!

Рідний край — місце, де ти народився і живеш серед людей, у яких є багато спільного.

Усе, що тебе оточує упродовж життя та пов'язане з мистецтвом, і є культурою твого краю. У кожному регіоні нашої Батьківщини — своя історія і власні традиції, та все ж ми єдині у своєму прагненні до прекрасного.

Музична культура рідного краю — це система досягнень у сфері музичної творчості, виконавства та освіти, а також рівень освіченості людей краю в галузі музичного краєзнавства.

Спробуй створити скарбничку музичної культури свого рідного краю за зразком.

МУЗИЧНА КРАЄЗНАВЧА СКАРБНИЧКА

Композитори рідного краю <i>(регіональні відділення спілки композиторів)</i>	Виконавці: <i>вокалісти, інструменталісти, музичні гурти, фольклорні ансамблі, оркестри</i>
Музичні твори: <i>вокальні, інструментальні, хорові, оркестрові, композиторські обробки народних творів, аранжування</i>	Майстри музичних інструментів
Музичні традиції: <i>свята, обряди, фестивалі, конкурси</i>	Музичні заклади: <i>філармонії, музичні театри (опери і балету, оперети), клуби, навчальні заклади (музичні школи, музичні гуртки та колективи позашкілля та шкіл, училища, консерваторії, академії), музеї, музичні бібліотеки</i>

Композитори завжди цікавилися музичною культурою свого народу. Так, в епоху романтизму інтерес до народної творчості став поштовхом до виникнення нових композиторських шкіл. У середині XIX століття утворилися національні школи: польської музики (Ф. Шопен, С. Монюшко), чеської (Б. Сметана, А. Дворжак), угорської (Ф. Ліст), а пізніше, до кінця XIX століття, у дусі романтизму були створені національні школи в Норвегії (Е. Гріг), Іспанії (І. Альбеніс), Фінляндії (Я. Сібеліус), Україні (М. Лисенко).

Музична культура рідного краю мала великий вплив на творчість українського композитора **Л. Ревуцького**.

З його іменем пов'язана ціла епоха розвитку української академічної музики, Л. Ревуцький є також основоположником української музичної школи. У творчості композитора нерозривно поєднані музичний фольклор рідного краю, традиції професійної української музики та індивідуальне композиторське бачен-

ня. Його творам притаманні життєрадісність, ліризм, широта і багатство емоцій. Спадщина композитора утворює своєрідний світ національної музики, для якого характерна краса гармонії та мелодії народних ліричних пісень і дум.

У **симфонії №2** Л. Ревуцький постає в єдності зі своїм народом і природою рідного краю. Головна тема нагадує політ, порив вітру, своєрідне втілення мрії. Композитор наче співає величний гімн своєму народові.

Мелодія твору пов'язана з народними піснями, які в музиці Л. Ревуцького передані з новими барвами.

Інструментальна музика без слів і коментарів створює свій образ за допомогою звуків та засобів виразності. Що таке музичний образ? Чи можна його «побачити»?

Музичний образ — це віддзеркалення в музиці явищ життя і духовного світу людини. У великих композиціях музичний образ діє як складна система, що розкриває зміст твору.

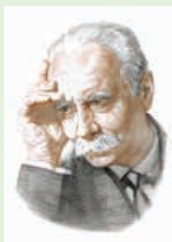

Л. Ревуцький. Симфонія №2 (фінал).

Проаналізуй цей твір за таким планом:

1. Що ти уявляєш, слухаючи музику?
2. Як ти гадаєш, чи передав композитор за допомогою музики свою любов до рідного краю?
3. Які музичні образи були відчутні у творі?
4. Охарактеризуй засоби музичної виразності та мелодію симфонії.
5. Розкажи про своє враження від прослуханої композиції.

Лев (Левко) Миколайович Ревуцький — український композитор, педагог, автор симфоній, концертів для фортепіано, сонат, прелюдій, творів для скрипки й віолончелі з фортепіано, хорової кантати «Хустина», вокальних збірників «Галицькі пісні», «Сонечко», «Козацькі та історичні пісні» тощо. У творчому доробку Л. Ревуцького є близько 120 оригінальних обробок народних пісень. Творчість композитора увійшла до золотого фонду української класики.

Приготуй акварельні фарби та пензлик. Намалюй свої враження від музики Л. Ревуцького.

МУЗИКА РІДНОГО ДОМУ

Слова *О. Вратарьова*

Музика *О. Злотника*

Помірно

1. Від Ки - є - ва до Льво-ва, від Кри-му до Кар-пат зем-

ля мо-я чу-до-ва цві-те, як зе-лен-сад. Дні-про-ва хви-ля си-ня дзве-

нить, не - мов стру - на, для ме - не, У - кра - ї - но, ти -

Приспів:

піс-ня і вес-на! Му-зи-ка, му-зи-ка, му-зи-ка рід-но-го до-му,

Музична партитура з чотирма рядками нот та українськими підписами:

дай ме - ні ра - дос - ті, ра - дос - ті, клич ме - не зно-ву!

Тут мо-ї ма-ма і та - то, тут мо-я піс-ня кри-ла - та жде ме -

не, жде ме - не! Тут мо-ї ма-ма і та-то,

тут мо-я піс-ня кри-ла - та жде ме - не, жде ме - не!

Від Києва до Львова, від Криму до Карпат
Земля моя чудова цвіте, як зелен-сад.
Дніпрова хвиля синя дзвенить, немов струна,
Для мене, Україно, ти — пісня і весна!

Приспів:

Музика, музика,
Музика рідного дому,
Дай мені радості, радості,
Клич мене знову!
Тут мої мама і тато,
Тут моя пісня крилата
Жде мене, жде мене!

Двічі

Десь там за небокраєм країни, наче рай,
Але для мене раєм залишиться мій край.
Дарує горобина рубіни край вікна,
Як мати, Україно, для мене ти одна!

Приспів.

Кінець безкоштовного уривку. Щоби читати далі, придбайте, будь ласка, повну версію книги.

ridmi
ТВІЙ УЛЮБЛЕНИЙ КНИЖКОВИЙ

КУПИТИ